

dentali: Repugnat humanitatem Christi prius natura quam affumeretur à Verbo, operari: Ergo & mereri unionem ad Verbum per opera prioritate nature eam antecedentia. Consequentia patet; Antecedens verò sic ostenditur. Sicut existentia est conditio indispensabiliter requisita ex parte causæ efficientis ad operandum, ita & subsistentia, quæ vel est ipsam existentia, vel quid essentialiter & necessariò præsuppositum ad existendum, unde est axioma tritum *Actions sunt suppositorum*, & cùm hic ordo inter operationem, existentiam, & subsistentiam, sit intrinsecus & essentialis, non potest à Deo immutari.

7. Nec valet si dicas, ad hoc ut humanitas Christi in priori natura ad unionem Verbi operetur, sufficere quod sit singularis & exilens. Nam praeterquam quod falso est, quod humanitas Christi extiterit in priori natura ad unionem Verbi, cùm illa non existat nisi per existentiam increatae Verbi Divini, ut docet D. Thom. infra qu. 17. artic. 2. argumētum factum efficaciter probat subsistentiam esse per se requisitam in natura, ut operetur, quia actus accidentalis, qualis est operatio, essentialiter prærequirit in natura complementum substantiale, quale est subsistentia. Quod maximè urget in sententia D. Thom. docentis existentiam esse ultimam actualitatem existentie, ab illa distinetam; cùm enim evidens sit non posse naturam operari, nisi habeat existentiam, a fortiori impossibile erit eam agere nisi habeat subsistentiam, quæ est quid necessariò præsuppositum ad existendum.

8. Dices, Accidens potest conservari sine subiecto, & separari ab illo operari, ut patet in mysterio Eucharistiae: Ergo pariter potuit humanitas Christi, prius produci & conservari à Deo sine aliquo supposito, & sic conservata operari. Sed nego consequentiam & paritatem: ratio discriminis est, quia existentia accidentis immediate afficit ejus existentiam, non autem mediante subiecto, licet existentia ejus connaturaliter dependeat à subiecto: at verò existentia substantiae, non afficit illam immediate, sed mediante subsistentiam, per quam natura est proximè susceptiva existentie; unde sicut nulla natura potest sine existentia à Deo conservari, ita nec sine aliquo supposito.

9. Dico tertio, Christum per actus subsequentes unionem hypostaticā, & à Verbo ut uniuersitati procedentes, neq; de condigno, neque de congruo, potuisse mereri incarnationem. Ita communiter doceant Theologii contra Suarem, & paucos alios.

Probat ratione fundamentali: Principium meriti non potest cadere sub merito operis procedentis ab ipso: Sed unio hypostatica est principium omnis meriti Christi: Ergo non potest cadere sub merito alicuius operis procedentis ab illo. Minor est certa, tunc quia principium operum Christi non est ipsa humanitas, sed suppositum ut uniuersus ipsi humanitatis: tunc etiam, quia opera Christi, ab ejus persona infinitum valorem & dignitatem ad præmium accepere. Major autem in qua est difficultas, probatur primò authoritate Augustini, Prosperi, Hilarij, & aliorum Patrum & Conciliorum contra Pelagianos docentium, primam gratiam non cadere sub merito, ed quod omne meritorum præcedat, tanquam ejus principium. Secundò probatur ex D. Thom. qu. 29. de verit. artic. 6. ubi sic discurrit: *Meritum est causa premij, non quidem per modum finalis causa, sic enim magis præmium est causa finalis meriti; sed magis secundum reductionem ad causam efficientem, in quantum meritorum facit dignum premio, & per hoc ad præmium disponit: id autem quod est causa per modum efficientis, nullo modo potest esse*

10. Dices, antiqui Patres operibus suis bonis meruerunt de condigno apertione regni cœlestis, alias

posterioris tempore eo cuius est causa; unde non potest esse quod aliquis mereatur quod jam habet. Quibus verbis manifeste docet, principium meriti, non posse cadere sub merito; alias meritorum est causa sui, & simul effectus, in eodem genere causa meritoria.

Tertiò probatur eadem Major: Meritum se habet ad præmium, sicut medium ad finem, via ad terminum, dispositio ad formam, & causa efficiens ad effectum: Sed implicat medium subsequi finem, viam esse posteriori termino, dispositionem formam, & causam efficientem suo effectu: Ergo impossibile est, meritorum esse posterius premio, subindeque principium meriti cadere sub merito.

Quarto probatur: Meritum pollet vi quadam morali attractiva præmij: Sed nulla ratione fieri potest, ut idem seipsum attrahat: Ergo impossibile est, ut idem sit meritorum sui ipsius, atque adeo etiam implicat ut idem sit meritorum sui principij, à quo habet vim merendi.

10. Potest insuper probari conclusio hac ratione: Esto causa efficiens meriti, possit aliquo modo cadere sub merito, repugnat tamen principium formale meriti, cadere sub merito ejus cuius est formale principium; alioquin idem posset mereri seipsum, quatenus est meritorum, & seipso remunerari, subindeque à seipso pendere, quod implicat: Sed Verbum, ut uniuersus humanitati, est principium formale meriti Christi, cùm à personalitate Verbi Divini, ut unita humanitati, opera Christi valorē meritoriorum infinitum defumant, ut patebit infra, cùm de merito & satisfactione Christi: Ergo implicat unionem hypostaticam cadere sub merito operum procedentium ab ipsa.

11. Dices cum Suare: in humanis sèpè sèpius præmium meriti datur ante ipsum meritorum, anticipata solutione, in stipendium & mercedem futuri laboris & meriti, ut cùm dux tradit militi equum, vel arma, in meritorum futuræ pugnae: Ergo similiter potuit Deus conferre humanitati Christi unionem hypostaticam, in præmium futurorum meritorum.

Sed nego consequentiam & paritatem, tunc quia arma militi concessa, non sunt principium meritorum ejus, sed prudentia, & virtus, ac strenuus vigor militis, armis generosè utentis, unde nihil meritorum, si arma prius data, laboribus suis promerentur: At verò merita Christi pendent ab unione hypostatica, ut à principio efficiente, & formalis, ut ex supra dictis constat. Tum etiam, quia dona quae ab homine concedantur, possunt dari imperfæcione, & donatione suspensa, quæ nulla sit, conditio non stante; non verò unio hypostatica, quæ ex ipso quod datur, simpliciter & absolute conceditur.

§. II.

Merita B. Virginis & Sanctorum Patrum respectu incarnationis.

12. Dico primò, B. Virginis & antiqui Patres non meruerunt nec mereri potuerunt de condigno incarnationem, quantum ad substantiam, & circumstantias ejus intrinsecas: quia nullum meritorum puræ creaturæ potest esse proportionatum tanto præmio, quod est supremi ordinis & valoris. Sicut ergo in ordine naturæ, non est aliud meritorium de condigno præmii pertinentis ad ordinem gratiarum; ita nec in toto ordine gratiarum, aliud potest esse meritorium de condigno unionis hypostaticæ, quæ magis distat ab ordine gratiarum, quam ordine gratiarum ab ordine naturæ.

13. Dices, antiqui Patres operibus suis bonis meruerunt de condigno apertione regni cœlestis,

alias non meruerint gloriam: Sed regnum cœlorum non apperit nisi per Christum: Ergo meruerunt adventum Christi.

Respondeo, negando Majorem; cùm enim aperatio regni cœlestis, sit bonum commune totius generis humani, exedit in valore omne opus procedens à gratia personali, & non nisi ab opere procedente à gratia capituli adæquari potest.

14. Dico secundò, Beata Virgo, & antiqui Patres, meruerunt de congruo incarnationem, quantum ad substantiam, & quantum ad accelerationem, aliasque circumstantias. Nam B. Virgo & antiqui Patres piis & instantibus precibus, & ferventissimis desideriis, Deum sollicitarunt, ut mitret filium suum in mundum: Sed illæ preces & desideri habebant rationem meriti de congruo, respectu adventus filii Dei; tum quia congruum erat, ut Deus amicos suis sibi obedientes exaudiret; tum etiam, quia pia illa desideria disponabant antiquos Patres ad recipiendum Christum: Ergo B. Virgo & antiqui Patres meruerunt de congruo incarnationem, subindeque circumstantias ejus, cùm non postulaverint incarnationem solum quantum ad substantiam, sed etiam cum omnibus ejus circumstantiis.

15. Objicies primò: In ordine naturæ nullum potest dari meritorum etiam de congruo, respectu gratiae: Ergo neque in ordine gratiae, respectu unionis hypostaticæ, quæ, ut supra dicebamus, magis distat ab ordine gratiae, quam ordo gratiae ab ordine naturæ.

Respondo negando consequentiam & paritatem, nam ordo naturæ non includit amicitiam cum Deo, bene tamen ordo gratiae: unde cùm meritorum de congruo fundetur in amicitia cum Deo, quamvis in ordine naturæ, non possit esse meritorum, etiam de congruo, respectu gratiae; potest tamen in ordine gratiae, dari meritorum de congruo respectu unionis hypostaticæ.

16. Objicies secundò: Nec purus homo potest sibi mereri de congruo primam gratiam justificantem, nec Christus unionem hypostaticam, ed quod principium meriti non possit cadere sub merito, ut constat ex supra dictis: Ergo cùm incarnatione fuerit principium meriti antiquorum Patrum, quia omne illorum meritorum fuit ex gratia illis collata ex meritis Christi, videtur quod illi non potuerunt mereri de congruo incarnationem.

Respondeo, concessò Antecedente, negando consequentiam & paritatem: ratio discriminis est, quia unio hypostatica non est principium puræ extrinsecus & effectivum meritorum Christi, sed etiam intrinsecus & formale, cùm sit forma à qua valor meritorius operum Christi desumitur. Similiter in homine puro, gratia justificans est forma meriti constitutiva, & ad illud per modum causæ puræ efficientis non comparatur: At verò Christus non fuit causa intrinsecæ & formalis meriti antiquorum Patrum, sed extrinsecæ dumtaxat; illorum enim gratiam solum causavit, per modum causæ finalis, vel efficientis moralis. Unde quando dicitur quod principium meriti non cadit sub meritorum etiam de congruo, respondendum est, id quidem esse verum de principio meriti intrinsecō, & se habente per modum causa formalis; non tamen de principio meriti extrinsecō, & se habente per modum causa finalis, vel efficientis moralis.

17. Ex dictis inferes, B. Virginem nec meruisse, nec potuisse mereri de condigno, ut esset Mater Dei, bene tamen de congruo.

Prima pars patet, cùm enim talis maternitas in-

III. Pars.

carnationem involvat, & ad ordinem hypostaticum pertineat, qua diximus de incarnatione, de maternitate B. Virginis intelligenda sunt. Secunda pariter constat, nam B. Virgo per vita sanctimoniam & puritatem eximiam, per orationes ferventes, & pia desideria, se disposita, & de congruo meruit, ut eligeretur in Matrem Dei, ut egregie declarat Bernardus ferm. de aqua dulci, his verbis: *Sed quomodo nosler hic aqua dulcia fontem illum attigit tam sublimem? Quomodo putas, nisi vobementia desideri, nisi puritate orationis? Sicut scriptum est, oratio justi penevat cœlos. Et quis iustus, si non Maria justa, de qua Sol iustitia ortus est nobis? Quomodo ergo illam inaccessam attigit maiestatem, nisi pulsando, petendo, querendo? Item Gregorius magnus in 1. Regum 1. Poteſt (inquit) mons nomine, beatissima semper Virgo Maria, Dei genitrix designari. Mons quippe fuit, que omnem electa creature altitudinem, elevationis sua dignitate transcedit. An non mons Sublimis Maria, que ut ad conceptionem aeterni Verbi pertingeret, meritorum verticem supra omnes Angelorum choros, usque ad solium Deitatis erexit.*

C A P U T VI.

De persona assumpta.

Non potest ineffabile incarnationis mysterium plenè intelligi, nisi duo unionis hypostaticæ extrema, nempe persona assumpta, & natura assumpta, declarentur, unde de illis hic, & capite sequenti, breviter agendum est.

§. I.

Per quid Verbum Divinum, humanam naturam immediate terminavit? an per subsistentiam communem & absolutam, vel personalem & relativam?

1. Durandus in 3. dist. 1. quæst. 2. ponit in Christo duas uniones ad Verbum, unam primariam ad aliquod absolutum, & communem tribus personis, nempe ad subsistentiam absolutam & efficientem; alteram verò secundariam ad personalitatem Verbi. Primam requirit ut humanitas fiat subsistens, censet enim in divinis non dari subsistentiam nisi absolutam, tribus personis communem; posteriorem verò, ut habeatur completa unio personalis cum persona Verbi.

2. Verum hæc sententia communiter rejicitur à Theologis: Primò, quia Verbum per id formaliter & immediate terminat naturam humanam, per quod formaliter terminat divinam, cùm duæ naturæ in Christo uniantur in eodem termino: Sed divinam formaliter terminat per proprietatem seu subsistentiam relativam: Ergo & humanam. Secundò, si ratio formalis & proxima, per quam Verbum terminat humanitatem, esset subsistentia Dei absoluta & communis, sequeretur Patrem & Spiritum Sanctum esse incarnatos, quod est haereticum. Sequela patet, quod enim convenit alicui persona sanctissime Trinitatis, ratione alicuius attributi essentialis & communis, convenit omnibus.

Confirmatur: Quia actio unitiva Verbi cum natura humana, convenit personis divinis, ratione naturæ & omnipotentiæ, quæ est illis communis, omnes divinas personæ dicuntur propriæ principium incarnationis: Ergo si terminare naturam humanam conveniat Verbo immediate ratione subsistentia essentialis & absoluta, quæ est communis tribus personis, omnes cum proprietate dicuntur terminare naturam humanam, & consequenter di-

centur propriè incarnatae, & sic Pater poterit dici incarnatus, & homo, sicut & Filius.

3. Nec valet quod ait Durandus, Patrem, ut Deum, posse dici incarnatum & hominem, non verò, ut Pater est, cum tamen Filius sit incarnatus & homo, etiam quā Filius. Nam contra est: Ea quæ competit personis divinis, ratione alicuius absoluti & communis, absolutè & sine addito prædicantur de illis; creare enim, conservare, gubernare, & omnes operationes ad extra, quia convenient personis divinis, ratione naturæ & omnipotentiæ, quæ illis communis est, simpliciter & sine addito de illis prædicantur: Ergo si terminare naturam humanam, conveniat illis ratione subsistentie absolute & communis, Pater & Spiritus Sanctus, absolute & simpliciter poterunt dici incarnati, & homines, sicut Filius.

4. Ex his confutata manet aliorum sententia, qui docent, Verbum terminare primariò & immediate naturam humanam, per subsistentiam absolutam, non præcisè & absolutè sumptam, sed ut modificatam proprietatem relativam Filii. Nam juxta hanc sententiam, persona Verbi, ut à Patre & Spiritu Sancto distincta, non posset dici terminare humanitatem, quod est erroneum. Sequela probatur: Quia virtus creandi non est propria Filio, sed illi communis cum aliis Personis, non potest, ut appropriata Filio, seu ut modificata per relationem filiationis, aliquid creare, nisi Pater & Spiritus Sanctus simul creant: Ergo partiter, cùm subsistentia absoluta sit aliquid commune tribus personis, non poterit Filius per talem subsistentiam, tiam ut ipsi appropriatam, & per relationem filiationis modificatam, terminare humanitatem, nisi pariter aliæ personæ eam terminent.

Objecies pro sententia Durandi: Natura divina communicatur Filio, eidem non communicatur paternitate: Ergo à fortiori subsistentia communis & absoluta, poterit immediate uniri humanitatem, eidem non unitis personalitatibus Patris & Spiritus Sancti, & sic ruit præcipuum fundamentum nostræ sententia.

Sed negatur consequentia & paritas: Ratio verò discriminis est, quia inter personalitates divinas reperitur oppositio relativa, ratione cuius non possunt communicari personæ sibi oppositæ, licet ei natura divina communicetur: At verò inter humanitatem & personalitatem Patris, vel Spiritus Sancti, nulla est oppositio relativa, quæ impedit, quominus unita & communicata humanitati subsistentiæ absoluta, personalitates Patris & Spiritus Sancti cum ea realiter identificaretur, etiæ communicent & uniantur, mediare saltē & secundari.

5. Ex dictis intelliges primò, duplēcē esse terminum incarnationis seu unionis hypostaticæ; unum primarium & immediatum, nimirum subsistentiam & personalitatem Verbi Divini; alterum secundarium & mediatum, nimirum subsistentiam absolutam & communem tribus personis. An verò Deus, ut communis tribus personis, ratione subsistentiæ absoluta, assumere possit aliam naturam, illique immediate uniti, dicimus §. sequenti.

6. Intelliges secundò, quod quamvis paternitas identificetur realiter cum natura divina, & subsistentia absoluta, quæ est terminus secundarius & mediatus unionis hypostaticæ, tamen Pater exterior non potest dici homo, nec incarnatus, etiam mediatus & secundarius; quia ad hoc requireretur, quod paternitas cū termino primario & immediato incarnationis, nimirum filiatione, realiter id estificaretur, quod tamen fieri nequit, cū ei relativè opponatur.

Nonnullæ difficultates metaphysicae, circa unionem hypostaticam de possibili, breviter proponuntur ac resolvuntur.

7. Quæres primò, an Deus ut communis tribus personis, ratione subsistentiæ absolutæ, possit naturam alienam assumere, illique immediate uniti?

Respondeo affirmativè, nam quod est Deo ratio subsistentiæ in natura propria, potest illi esse ratio subsistentiæ in natura aliena; non enim alia de causa subsistentiæ relativa Verbi, est illi ratio subsistentiæ in natura creatuæ, nisi quia ratione illius subsistit per se primò in natura divina infinita: Atqui subsistentia absolute, quam huic Deo ut communis tribus personis convenire, ex Tractatu de Trinitate supponimus, est illi ratio subsistentiæ in natura divina, ut relationibus & personis praetexta: Ergo ratione illius potest subsistere in natura creatuæ, & consequenter illam sibi assumere, eique immediate uniti.

8. Confirmatur: Tota vis terminandi quæ est in subsistentiis relativis divinarum personarum, oritur radicaliter à subsistentia absolute in illis transcendentaliter inclusa: Ergo si subsistentiæ relativæ possint immediate terminare naturam creatuæ, à fortiori id poterit subsistentia absolute. Consequentia patet, Antecedens probatur. Ideo subsistentiæ relativæ Divinarum Personarum, possunt naturam creatuæ terminare, quia sunt infinitæ, & continent eminenter formaliter totam perfectionem personalitatis creatuæ: Sed haec infinita perfectio subsistentiæ relatiæ provenit tanquam à radice, ab ipsa essentia divina simpliciter infinita, & à subsistentiæ absolute, quæ in relativa & personali transcendentaliter includuntur: Ergo & tota vis terminandi.

9. Dices: Implicat dari hominem à parte rei, qui non sit persona: At si humanitas primariò & immediate terminaretur per subsistentiam absolutam, talis homo non esset persona, quia non esset subsistens incommunicabiliter, cùm subsistentia absolute non tribuat incommunicabilitatem, sed tantum perseitatem: Ergo implicat humanitatem per subsistentiam absolutam per se primò terminati.

Respondeo, concedendo Majorem, & negando Minorem; licet enim per unionem humanitatis ad subsistentiam absolutam, non conferretur ei formaliter & immediate incommunicabilitas, bene tamen concomitanter & mediare: quia eo ipso quod talis natura subsistentiæ absolute, primariò & immediate conjungeretur, secundariò & mediare unitur subsistentiæ relativis Divinarum Personarum, à quibus redderetur incommunicabilitas.

10. Quæres secundò utrum potuerint tres personæ divinae eandem naturam creatuæ assumere, & sibi hypostaticè unire?

Respondeo affirmativè cum D.Thoma h̄c qu. 3. art. 6. contra Scotistas. Ratio est, quia illa simultanea terminatio neque repugnat ex parte personarum terminantium, quæ invicem non se excludunt à ratione terminandi, ut patet in natura divina, quam tres simili terminant; neque ex parte naturæ assumptæ, quia haec terminatio non fit juxta exigentiam naturalem ipsius, sed ratione potentiae obedientialis, quæ est aequæ capax trium personarum ac unius. Unde talis natura in pluribus personis divinis existens non esset infinita, sicut natura divina; quia non habet quod in illis existet, connaturaliter, & ab intrinseco, ratione sue fecunditatis, sicut illa; sed supernaturaliter & ab extrinseco,

ac ratione potentiae obedientialis; quod non arguit in illa infinitatem, sed duntaxat subjectionem & obedientiam.

11. Dices: Non potest unum & idem simul pendere & non penderet adæquatè ab eodem. Quia ratione probant nostri Thomistæ in Philosophia, implicare quod unus & idem effectus à pluribus causis adæquatis & totalibus ejusdem ordinis procedat: At si tres persona divina eandem naturam creatuæ assumerent, illa simul adæquatè penderet à subsistenti & non penderet ab eadem persona divina: Ergo repugnat eandem naturam creatuæ simul assumi à tribus personis divinis, eisque hypostaticè uniti. Major videtur manifesta, Minor verò sic ostenditur. Effectus qui effert à pluribus causis adæquatis, simul penderet ab unaquaque, quia sine illa non posset esse; & non penderet, quia sine illa posset esse, cùm per aliam totaliter causaretur: Ergo similiter natura creatuæ à pluribus personis divinis simul assumpta, ab unaquaque penderet in subsistenti, quia ab illa haberet quod subsisteret, & non penderet, quia sine illa per alteram subsisteret.

Respondeo primò cum Capreolo & Caietano, quod licet non possit unum & idem à duobus adæquatè dependere, dependentia causal, quæ est dependentia stricta, potest tamen dependentia non causal, sed purè terminativa, quæ dependentia stricta non est, unum & idem à duobus dependere adæquatè, adæquatione intensiva, non tamen adæquatione extensiva. Unum enim album una relatione similitudinis adæquatè intensivè ab uno albo terminatur, non tamen adæquatè extensivè; potest enim ex vi ejusdem relationis ad plura alba terminari, & de facto terminatur ad omnia cum quibus in graduali intentione similitudinem habet. Pater etiam ex vi ejusdem relationis quā ad primum filium referatur, & ab illo terminatur adæquatè intensivè, referunt ad novum filium, si adveniat, ac proinde talis relatio non terminatur adæquatè à primo, adæquatione extensiva. Cū ergo natura creatuæ, unita alieno supposito, non dependeat ab illo dependentia stricta & causal, sed dependentia purè terminativa & non causal; licet unita unita ex divinis personis, ab illa adæquatè intensivè terminetur, non tamen adæquatè extensivè, & idcirco uni ex personis unita, potest uniri cum aliis.

2. Secundò responderi potest distinguendo Majorem: Non potest unum & idem simul pendere & non penderet ab eodem, sub eadem ratione, concedo. Sub diversa ratione, nego. Similiter distinguo Minorem: Si tres persona eandem naturam assumerent, illa simul penderet & non penderet ab eodem, sub diversa ratione & diverso effectu, transferat. Sub eadem ratione, nego. Siquidem penderet à persona Patris v. g. ut subsisteret incommunicabiliter, respectu Filii, & Spiritus Sancti: à Filio autem dependeret ut subsisteret incommunicabiliter respectu Patris & Spiritus Sancti, & sic de Spiritu Sancto proportionaliter. Ex vi autem ejusdem quæ personæ divinae, fieret incommunicabilis cuiuscumque personæ creatuæ.

13. Quæres tertio, an sicut tres personæ possint terminare eandem naturam, ita eadem persona plures naturas?

Respondeo affirmanter cum S.Thoma qu. citata art. 7. patetque ratione evidenti, non enim coartatur persona divina per unam naturam, nec exhaustur virtus ejus terminativa, cū sit infinita in terminando & in ratione subsistenti ad extra: Ergo ex eo quod unam naturam terminet, non impeditur, quin aliam terminare possit. Confirmatur: Per-

sona divina simul duas naturas terminat in Christo, divinam scilicet & humanam: Ergo pluralitas naturarum non obstat, quin etiam plures naturas creatas possit terminare.

14. Quæres quartò, an in casu quo plures personæ assumerent eandem humanitatem, vel una persona duas humanitates, essent tunc unus vel plures homines?

Respondeo in utroque casu futurum tantum unum hominem, ut docet S.Thomas art. 7. ad 2. Ratio est, quia ad multiplicationem nominis substantivi (quale est homo) non sufficit multiplicatio suppositi, vel formæ, quam significat, sed requirit multiplicatio, utriusque: homo enim duobus vestimentis indutus, non dicitur duo vestiti, sed unus vestitus; & habens plures artes, non dicitur plures artifices, sed unus duntaxat artifex, ob unitatem suppositi. E contra hoc nomen Deus, non multiplicatur in divinis, multiplicatis licet suppositis; quia forma quam significat, scilicet Deitas, est immultiplicata. Similiter non multiplicatur nomen spiratoris in Patre & Filio, propter unitatem virtutis spirativa, quam de formalis importat: Cū ergo in primò casu, licet multiplicarentur supposita, non tamen natura; in secundo verò multiplicarentur quidem naturæ, sed non supposita; in neutro possent dici plures homines. Notat tamen D.Thomas art. 6. ad 1. quod quia terminus numeralis, absolute & sine addito sumptus, determinat suppositionem, idcirco, sicut non licet dicere in Deo, Pater & Filius sunt unus masculinæ, quia sensus est, quod sunt unus suppositum, sed cum addito, scilicet unus Deus; ita plures personæ unitæ eidem naturæ, essent quidem unus homo, sed non absolute unus masculinæ, sine addito.

15. Quæres quinto, an ita proprium sit divina personæ uniti hypostaticè aliena natura, ut repugnet omni personalitati creatuæ, vel creabiliter minare naturam alienam?

Respondeo affirmativè cum S.Thoma h̄c qu. 3. art. 1. ad 2. ubi sic habet: *Hoc autem est proprium divina personæ, propter ejus infinitatem, ut fiat in ea concursus naturarum, non quidem accidentaliter, sed secundum subsistentiam.* Quibus verbis rationem fundamentalē nostra responsio insinuat: Nulla enim subsistentia potest terminare alienam naturam, nisi sit infinita: Sed sola subsistentia divina est infinita, non verò illa creata vel creabilis: Ergo sola subsistentia divina potest terminare alienam naturam. Minor est certa, tum quia omne creatum, finitum est; tum etiam, quia subsistentia creatuæ limitatur ab illa natura, cuius est complementum & terminus. Major autem, in qua est difficultas, sic ostenditur. Subsistens terminans plures naturas, cū debeat vices supplere illarum subsistentiarum quæ sunt propria illis naturis, debet illas contineat eminenter formaliter: Sed non potest hoc modo illas contineat, nisi sit infinita: Ergo nec plures naturas terminare, nisi infinita perfectione gaudeat. Major est evidens, Minor probatur. Non potest subsistentia terminans plures naturas, contineat eminenter formaliter vices subsistentiarum quæ sunt propria illis naturis, nisi eas contineat, prout conveniunt in aliqua ratione una & communis, quæ alia esse non potest, quam ratio entis: differentia enim propriæ non convenient in aliquo superiori, nisi transcendentaliter in ipsis imbibito: Sed continere in ratione entis, est contineat modo illimitato & infinito; ratio enim entis, cū sit universalissima, & transcendens, ad omnia se extendit, & est quodammodo infinita & illimitata.